

-Vit mugu enduskoða okkara vinnulívspolitik

1. partur

Búskaparlaga stóða Føroya ger, at neyðugt er at enduskoða okkara verandi og úttalaða vinnulívspolitik við tí fyri eyga at tryggja okkum, at vit fáa eitt sterkt og kappingarført vinnulív, uttan at gongdin fram móti hesum máli setir veikar bólk- ar og einstaklingar í stóðu, tey ikki orka at vera.

M.a. hetta skrivar Tummas Arabo, lands- stýrismaður í hesum fyrsta partinum av eini greinarøð um "vinnulívspolitik", sum byrjar í Sosialinum í dag.

Tá vit tala um vinnulív- politik, hugsa vit oftast um tann politik, ið ein sitandi stjórn ella eitt sit- andi landsstýri boðar frá sum sin vinnulívspolitik.

Føroyskur vinnulív- politikur í hesari merk- ing er tí eins og vinnulív- politikur í øðrum londum merktur av samanbland- ing og vinnulívssjónar- miðum, ið einstøku polit- isku flokkarnir, ið mynda ting og stjórn, hava, og av teimum vinnulívstrupule- ikum, ið eru uppi í tíðini og eru viðurkendir.

Men vinnulívspolitik- ur er meira enn hetta. Hann fevnir eisini um all- ar teir málsetningar og øll tey vinnulívstiltøk, ið stjórnir og landsstýri frammanundan hava sett í verk, og sum nýggi vinnulívspolitikurin er ætlaður at broyta ella bota um.

Búskaparlaga stóða Fø- roya ger, at neyðugt er at enduskoða okkara ver- andi og úttalaða vinnu- lívspolitik við tí fyri eyga, best møguliga at tryggja okkum, at vit fáa eitt sterkt og kapp- ingarført vinnulív, uttan at gongdin fram móti hes- um máli setir veikar bólk- ar og einstaklingar í stóðu, tey ikki orka at bera.

Ein endurskoðan og ný- orðing av okkara vinnu- lívspolitikki krevur

— at vit duga at meta rætt um framtíðina í búskaparlíggum høpi fyri teir heimspartar og tey lond, ið vit hava mest samband við; hvussu rákið verður har, og hvørjar møgu- leikar hetta kann geva okkum,

— at vit duga at meta rætt um hvørja ráveru,

hvønn kapitalútbúnað og arbeiðsmegi, ið vit hava at gagnnýta hes- ar møguleikar, og hvussu vit menna hesi tilfeingi við gagn- nýtslu fyri eyga,

— at vit fyrireika okkum til komandi framtíðar altjóða arbeiðsbýti og leggja okkum á odda í reglum, karmum og hugburði, ið vit siggja, at framtíðin fer at krevja av okkum,

— at vit avmarka vinnu- lívstiltøkini til tað, ið er avgjørt neyðugt fyri stimbring av okkara framtíðar vinnulívi og fyri at tryggja eina ikki ov langa og ikki ov ó- menniskjansliga tillag- ingartíð.

Framtíðin í búskaparlíggum høpi

85% ella størsti partur av okkara útflutningi fer til EF- ella EFTA-lond. Marknaðurin í USA er svunnin niður í eini 5—7 av heildini, og japanski marknaðurin er ongantið vaksin til at hava nevnu- verdan týðning.

Hyggja vit eftir inn- flutninginum, kemur hann ikki í eins stóran mun frá EF- og EFTA-londum, men innflutningurin frá hesum londum er vaks- andi, og vit mugu tí siga, at búskapur okkara stórt sæð uppá gott og ilt hong- ur uppi búskaparlíggum umstøðum í EF og EFTA. Í eini viðurkenn- ing av hesum hava vit nú gjørt handilssáttmála við EF og samráðast um ein slíkan við EFTA-lond.

Ringt er at spáa um gongdina innan hesar handilssáttmálur, men hóast nógvr ivasurning- ar stóðugt taka seg upp

um fólkaflyting úr lond- unum eystanfyri, um sam- starv við og stuðul til londini eystan fyrrverandi jarntjaldið, um dálkingar- trupulleikar og reglur í móti dálking, um vaks- andi sundurlyndi og mót- stóðu móti miðsavning, og hóast tað gongst strilt- ið hjá teimum at kappast við Japan og USA á m.a. háteknologiska økinum, má metast, at EF og EFTA í eina rúma tíð frameftir fer at verða ein týðandi búskaparlígg eind, ið fer at geva okkum møguleikar og avmarking- ar.

Vit mugu rokna við, at stórir partur av okkara inntøku fer at koma úr hesum londum, og tað veldst um okkara dugna- skap at nýta teir mögu- leikar fyri at fáa eina størri inntøku at liggja á marknaðinum her, um vit skulu varðveita okkara livistandard.

Harafturat má roknast við, at tað verður eisini úr hesum londum, at vit koma at keypa at kalla all- ar okkara vørur, og sum okkara eigna framleiðsla skal kappast við.

Hvussu er so rákið, og hvussu er so gongdin inn- an tey vinnuøki, ið hava okkara áhuga? Hyggja vit eftir sølu av dagligvørum, ið okkara fiskur má hald- ast at koma undir, so gerst hon alt meira savnað hjá nøkrum fáum, stórum handilsfyrirtekum, ið kappast um kundan við stórum og fjølbroyttum útboði, við stórarri markn- aðarføring og við samu- ligum primum, ið kunnu fá- ast í samskipaðum stór- um innkeypi.

Á øllum økjum verða fyrirunirnar, ið kunnu fá- ast í stórfyrirteku, eitt nú

felags innkeyp, felas marknaðarføring, felags eftirlit og felags leiðslu, tryggtir, og annaðhvørt fingnir til vega við saman- legging av fyrirtekum, samstarvi imillum fyrir- tøkum ella á annan hátt, eitt nú »franchising».

Smáfyrirtekur detta ikki burtur, men sjálvt tær leita saman í samstarv av ymiskum slag, tí trupult er hjá teimum at veksa og mennast í ovurstóru kapp- ingini við risafyrirtekur- nar, og nógvar smáfyrir- tøkur verða til undir- leverandarar hjá stórum samstarvsskipanum.

Slíkar samstarvsskip- anir bera í sær fyrirun- irnar av, at samstarvið tekur avgerð um, hvussu vøran skal siggja út, hvussu og hvar hon skal seljast, hvør kvaliteturin skal vera, og hvussu stór- ar nøgdir skulu framleið- ast, og hvussu vøran skal útvíklast.

Veruleikin er, at meir- virði verður í størri mun skapt og definerað í marknaðarføringini, distribútionini og í handl-

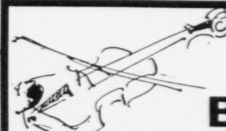
ingini av lidnu vøruni, og vøruútboðnum til enda- liga keyparan.

(framhald)

Føroysk epli

Sera góð sandepli til sølu fyri 250,- kr. sekkin.

Miðstovugarðurin á Sandi
Tlf. 61057

Bergmenn

eru altíð til reiðar at spæla til veitslur og annað.

Tlf. 13961